

Korom nélkül az éghajlatért

A mérgező részecskék százezrek életéért és a sarki jég olvadásáért is felelnek

A Levegő Munkacsoport csatlakozott a német civil környezetvédelmi szervezetek¹ „Korom nélkül az éghajlatért” című kampányához. A világ koromszennyezését legnagyobb mértékben az erdők és a gabonahulladékok égetése okozza, ám térségünkben a dízelmotorok (járművek és egyéb gépek) a fő kibocsátók. A levegőbe kerülő korom a levegő részecskeszennyezettségének a legveszélyesebb része. Hazánkban a részecske (PM10) a legkárosabb légszennyező anyag. Egy európai uniós kutatás szerint² a PM10-szennyezettség miatti **életvesztés tekintetében Magyarországon a legrosszabb a helyzet az európai országok közül: évente közel 16 ezer ember hal meg a PM10-légszennyezés miatt, emellett a kisebb részecskék miatti szennyezettségünk is kimagasló** (1. ábra).

A koromszennyezés azonban globális problémát is jelent: nagyban hozzájárul éghajlatunk megváltozásához. A koromszemcsék elnyelik a nap sugárzását és felmelegítik a közvetlen környezetet (közvetlen hatás); kölcsönhatásba lépnek a felhőkkel és befolyásolják a csapadékképződést (közvetett hatás); a hó- vagy jégfelszínre kerülve pedig megváltoztatják annak albedóját (azaz a fény visszaverődésének mértékét), ami tavasszal korábbi jégolvadáshoz vezet.

A koromszennyezést Európából az északi félteke uralkodó széljárása az Északi-sarkvidékre szállítja és ott a jégfelszínre lerakja. 2008-ban az Északi-sarkvidéki melegedés nagyobb volt, mint eddig bármikor: amíg az átlagos globális hőmérséklet emelkedése az 1951–1980 közötti időszak átlagához viszonyítva 0,44 fok volt, addig az Északi-sarkvidéken 3,5 fokkal nőtt a hőmérséklet (2. ábra). A hőmérséklet emelkedése, a tengeri jég és a fagyott területek nem várt mértékű olvadása a fagyott talajban levő szén-dioxid és metán felszabadulásával jár, ami tovább erősíti a melegedési folyamatot. Mindezek a tengerszint emelkedéséhez, és az ezzel járó katasztrófákhoz vezethetnek.

A civil szervezetek kampányának célja, hogy felhívja a politika és a társadalom figyelmét: a korom felgyorsítja az éghajlatváltozást. A szervezetek

együttal javaslatot tesznek a szükséges politikai döntésekre, és segítik azok megvalósítását. **Részecskeszűrő használatával a dízeljárművek által kibocsátott korom 99 százaléka eltüntethető.** A szűrő az új és a régebbi gépjárművekbe (személy- és tehergépkocsikba, buszokba, hajókba, mozdonyokba), valamint építőipari és egyéb gépekbe is beépíthető. A koromkibocsátás csökkentését tehát nem csak az egészségügyi károk mérséklése teszi indokolttá, hanem az éghajlatra gyakorolt hatásai miatt is halaszthatatlan.

A koromszennyezés visszaszorítása sokkal olcsóbb és egyszerűbb, mint a legtöbb üvegházgázcsökkentési intézkedés. Sok más intézkedéssel szemben már rövid idő alatt is érdemi javulást eredményez: a koromrészecskék kevesebb mint egy hetet töltenek a levegőben, így a források megszüntetésével hamar eltűnnek a légkörből. A széndioxid ezzel szemben több mint száz évig is a levegőben maradhat, kifejtve káros hatását.

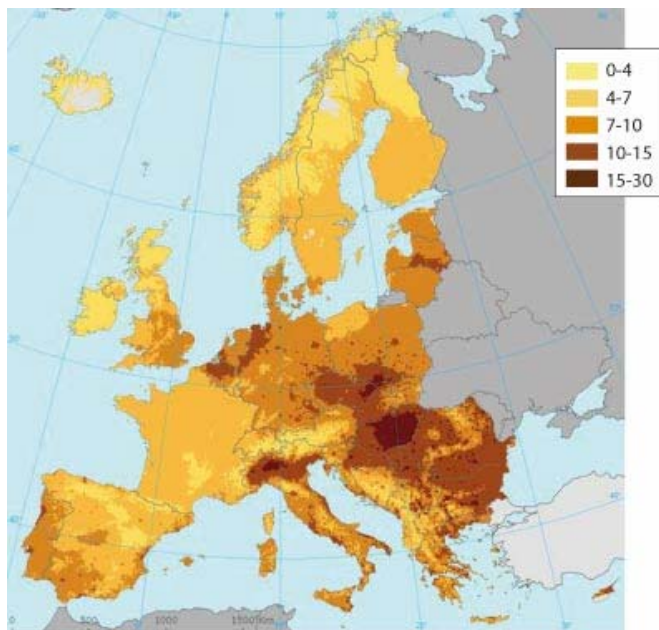
Hazánkban a **Korom-kampány az éghajlatért** elsősorban a dízel járművek által kibocsátott koromszennyezés megszüntetését célozta meg. A Levegő Munkacsoport célja, hogy minden dízel üzemű járművet és egyéb gépet lassanak el részecskeszűrővel, továbbá a városokban jelöljenek ki környezetvédelmi övezeteket, melyekbe nem hajthatnak be részecskeszennyezőt kibocsátó járművek³. Az állam mutasson példát az elavult autóbuszok haladéktalan lecserélésével. A gépjárműadó, a regisztrációs díjat, a behajtási és a parkolási díjakat úgy kell differenciálni, hogy az a részecskeszűrők felszerelésére, illetve az azzal ellátott járművek beszerzésére ösztönözzön. Mielőbb be kell vezetni a tehergépkocsik kilométer-arányos útdíját, jelentős kedvezmény adva a részecskeszűrőkkel felszerelt járművek részére. Ösztönözni kell a kérekpárforgalmat.

A szennyezés- és forgalomcsökkentési intézkedésekkel elérhetjük azt a célt, hogy az Európai Unió 2020-ig 100 százalékkal csökkentse a járművek és egyéb gépek koromkibocsátását.

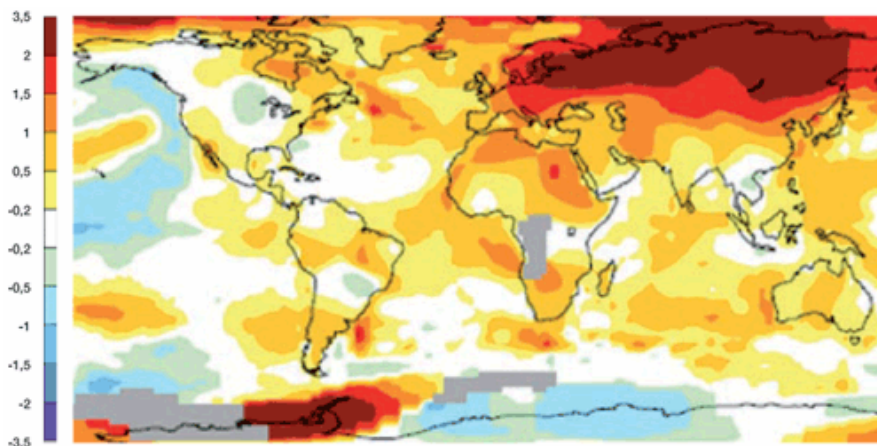
További tájékoztatás a koromszennyezésről: www.koromkampany.org

Kapcsolat: Simon Gergely; simong@levego.hu, 06-20-334-4336

Melléklet

1. ábra: Idő előtti elhalálozás PM2.5 miatt, a 2005-ös szennyezettség szint alapján számolva (halálozások száma 10.000 lakosra, évente) Forrás: Acid News, 2010. június; <http://www.airlim.org/acidnews/2010/AN2-10.php#1>

2. ábra: A földfelszín átlaghőmérséklete 2008-ban az 1951-1980 közötti időszakhoz viszonyítva (a különbség Celsius fokban) Forrás: James E. Hansen, 2008

Budapest, 2010. június 10.

¹ A résztvevő szervezetek: Német Szövetség a Környezetért és a Természetért (BUND, www.bund.net), Német Környezeti Segély (DUH, www.duh.de), Német Természetvédelmi Szövetség (NABU, www.nabu.de), Német Közlekedési Klub (VCD, www.vcd.org)

² A lakosság számára vetítve hazánkban hal meg a legtöbb ember a PM10 szennyezettség miatt, ráadásul nem csak az EU-ban, de a 38 vizsgált európai ország között is. Kevin Barrett, Frank de Leeuw et al: Health Impacts and Air pollution; ETC/ACC Technical Paper 2008/13 http://air-climate.eionet.europa.eu/docs/ETCACC_TP_2008_13_HealthImpact_AirPoll.pdf